

OBSAH

Předmluva	11
Seznam zkratek	13
1. kapitola – Úvod do sociálního zabezpečení	15
1.1 Sociální ochrana a její nástroje	17
1.2 Právo sociálního zabezpečení	18
1.3 Systémy sociální ochrany upravené sociálním právem	19
1.4 Sociální události	23
1.5 Financování sociální ochrany	30
2. kapitola – Historie sociálního zabezpečení	33
2.1 Historické počátky sociální ochrany	33
2.2 Vznik moderních systémů sociální ochrany	35
2.3 Právní vývoj systémů sociální ochrany na území ČR	37
2.3.1 Vývoj úpravy sociální ochrany za Rakousko-Uherska	38
2.3.2 Reformy po vzniku samostatného Československa	41
2.3.3 Reformy po 2. světové válce – Národní pojištění	44
2.3.4 Sociální zabezpečení podle sovětského vzoru po roce 1956	46
2.3.5 Demokratizační reformy	47
3. kapitola – Sociální zabezpečení v České republice	50
3.1 Předmět práva sociálního zabezpečení	51
3.2 Systém práva sociálního zabezpečení	54
3.3 Pramene právní úpravy	56
3.3.1 Úvod	56
3.3.2 Mezinárodní smlouvy a další významné dokumenty mezinárodního práva	58
3.3.3 Právo Evropské unie	62
4. kapitola – Zdravotní pojištění	66
4.1 Charakteristika a právní úprava veřejného zdravotního pojištění	66
4.1.1 Základní pojmy a vazby ve veřejném zdravotním pojištění	68
4.1.2 Práva a povinnosti pojištěnců	69
4.2 Rozbor pojistného na veřejné zdravotní pojištění	73
4.2.1 Plátcí pojistného na veřejné zdravotní pojištění	73

4.2.2	Vyměřovací základ a sazba pojistného	76
4.2.2.1	Vyměřovací základ v zaměstnání	76
4.2.2.2	Vyměřovací základ u osob samostatně výdělečně činných	79
4.2.2.3	Vyměřovací základ u osob bez zdanitelných příjmů	81
4.2.2.4	Vyměřovací základ státu	81
4.2.3	Povinnosti zaměstnavatelů a osob samostatně výdělečně činných v oblasti pojistného na zdravotní pojištění	81
4.2.3.1	Povinnosti zaměstnavatelů ve zdravotním pojištění	81
4.2.3.2	Povinnosti osob samostatně výdělečně činných ve zdravotním pojištění	82
4.2.3.3	Povinnosti související s odvodem pojistného, záloh na pojistné a způsob placení pojistného	82
4.2.4	Sankce za neplnění povinností	83
4.2.4.1	Penále a pokuty	83
4.2.4.2	Přirážka k pojistnému	84
4.2.4.3	Pravděpodobná výše pojistného	84
4.3	Organizace a řízení v oblasti pojistného na zdravotní pojištění	85
5. kapitola – Nemocenské pojištění		87
5.1	Charakteristika a právní úprava	87
5.2	Osoby nemocensky pojištěné	88
5.2.1	Okruh nemocensky pojištěných osob	88
5.2.2	Účast na nemocenském pojištění	92
5.3	Dávky nemocenského pojištění	98
5.3.1	Podmínky nároku na dávku	99
5.3.2	Podpůrní doba	105
5.3.3	Výše a výpočet dávek	106
5.3.4	Podmínky nároku na výplatu	108
5.4	Posuzování zdravotního stavu pro účely nemocenského pojištění	111
5.5	Organizace a provádění nemocenského pojištění	112
5.5.1	Organizace nemocenského pojištění	112
5.5.2	Povinnosti zaměstnavatelů a dalších subjektů v nemocenském pojištění	113
5.5.3	Řízení v nemocenském pojištění	114

6. kapitola – Důchodové pojištění		116
6.1	Charakteristika a právní úprava důchodového pojištění	116
6.1.1	Charakteristika důchodového pojištění	116
6.1.2	Právní úprava důchodového pojištění	121
6.2	Osoby důchodově pojištěné	123
6.2.1	Okruh důchodově pojištěných osob	123
6.2.1.1	Osoby povinně důchodově pojištěné	123
6.2.1.2	Osoby ekonomicky aktivní	123
6.2.1.3	Osoby ekonomicky neaktivní	128
6.2.2	Osoby dobrovolně důchodově pojištěné	130
6.2.3	Poznámka k dobám důchodového pojištění a náhradním dobám důchodového pojištění	131
6.2.3.1	Obecně o dobách důchodového pojištění	131
6.2.3.2	Doby důchodového pojištění	132
6.2.3.3	Náhradní doby důchodového pojištění	133
6.3	Dávky důchodového pojištění	134
6.3.1	Druhy důchodů a obecné zásady stanovení výše důchodů	134
6.3.2	Výpočtový základ	135
6.3.2.1	Obecné zásady stanovení výpočtového základu	135
6.3.2.2	Osobní vyměřovací základ	135
6.3.2.3	Redukce osobního vyměřovacího základu	139
6.3.3	Starobní důchod	141
6.3.3.1	Podmínky nároku	141
6.3.3.2	Obecné zásady stanovení výše starobního důchodu	144
6.3.3.3	Souběh starobního důchodu s příjmem výdělečně činnosti	147
6.3.4	Invalidiní důchod	148
6.3.4.1	Podmínky nároku	148
6.3.4.2	Výše invalidního důchodu	148
6.3.4.3	Souběh invalidního důchodu s příjmem z výdělečné činnosti	149
6.3.5	Vdovský a vdovecký důchod	149
6.3.5.1	Podmínky nároku	149
6.3.6	Sirotčí důchod	151

6.3.6.1	Podmínky nároku	151
6.3.6.2	Výše důchodu	151
6.3.6.3	Poskytování důchodu při výdělečné činnosti	151
6.3.7	Souběh nároků na důchody	152
6.3.8	Zvyšování důchodů	152
6.4	Organizace a řízení důchodového pojištění	154
6.4.1	Organizace důchodového pojištění	154
6.4.2	Povinnosti zaměstnavatelů	155
6.4.3	Řízení v důchodovém pojištění	157
6.5	Doplňkové důchodové systémy	158
7.	kapitola – Pojistné na sociální zabezpečení	163
7.1	Charakteristika a právní úprava pojistného na sociální zabezpečení	163
7.2	Rozbor pojistného na sociální zabezpečení	165
7.2.1	Poplatníci pojistného	165
7.2.2	Vyměřovací základ a sazba pojistného	167
7.2.2.1	Vyměřovací základ zaměstnance a zaměstnavatele	167
7.2.2.2	Vyměřovací základy osob samostatně výdělečně činných	170
7.2.2.3	Vyměřovací základ osoby dobrovolně důchodově pojištěné	172
7.2.2.4	Maximální vyměřovací základ	172
7.2.2.5	Sazby pojistného	174
7.2.3	Povinnosti plátců pojistného	175
7.2.3.1	Povinnosti zaměstnavatelů	175
7.2.3.2	Povinnosti osob samostatně výdělečně činných	176
7.2.3.3	Povinnosti osob dobrovolně důchodově pojištěných	178
7.2.4	Sankce za neplnění povinností	178
7.2.4.1	Penále a pokuty	178
7.2.4.2	Přirážka k pojistnému	181
7.2.4.3	Pravděpodobná výše pojistného	181
7.3	Organizace a řízení v pojistném na sociální zabezpečení	181
8.	kapitola – Státní sociální podpora	183
8.1	Charakteristika a právní úprava	183

8.1.1	Základní pojmy	184
8.1.1.1	Institut životního minima	184
8.1.1.2	Další důležité pojmy	187
8.2	Oprávněné osoby	192
8.3	Dávky státní sociální podpory	195
8.3.1	Přídavek na dítě	196
8.3.1.1	Podmínky nároku na přídavek na dítě	196
8.3.1.2	Výše přídavku na dítě	196
8.3.1.3	Výplata přídavku na dítě	196
8.3.2	Príspevek na bydlení	197
8.3.2.1	Podmínky nároku na příspěvek na bydlení	197
8.3.2.2	Výše příspěvku na bydlení	198
8.3.2.3	Maximální doba poskytování příspěvku na bydlení	199
8.3.3	Rodičovský příspěvek	200
8.3.3.1	Podmínky nároku na rodičovský příspěvek	200
8.3.3.2	Výše rodičovského příspěvku	202
8.3.3.3	Další pravidla pro poskytování rodičovského příspěvku	203
8.3.4	Porodné	205
8.3.4.1	Podmínky nároku na porodné	205
8.3.4.2	Výše a výplata porodného	206
8.3.5	Pohřebné	206
8.3.5.1	Podmínky nároku na pohřebné	206
8.3.5.2	Výše a výplata pohřebného	206
8.3.6	Dávky péstounské péče	206
8.3.6.1	Příspěvek na úhradu potřeb dítěte	207
8.3.6.2	Odměna péstouna	208
8.3.6.3	Příspěvek při převzetí dítěte	208
8.3.6.4	Příspěvek na zakoupení motorového vozidla	209
8.4	Organizace a řízení	209
9.	kapitola – Sociální pomoc	211
9.1	Pomoc v hmotné nouzi	211
9.1.1	Charakteristika a právní úprava	211
9.1.1.1	Hmotná nouze	212
9.1.1.2	Sociální poradenství a sociální práce	214
9.1.2	Okruh oprávněných osob	216

9.1.3	Dávky pomoci v hmotné nouzi	218
9.1.3.1	Nárok na dávku a její výplatu, zvláštní příjemce, formy poskytování dávek, výplata dávek	218
9.1.3.2	Příspěvek na živobytí	220
9.1.3.3	Doplatek na bydlení	225
9.1.3.4	Mimořádná okamžitá pomoc	228
9.1.4	Organizace a řízení	231
9.2	Dávky pro zdravotně postižené osoby	231
9.2.1	Charakteristika a právní úprava	231
9.2.2	Oprávněné osoby	232
9.2.3	Přehled dávek	233
9.2.3.1	Nárok na dávku a na její výplatu	233
9.2.3.2	Příspěvek na mobilitu	233
9.2.3.3	Příspěvek na zvláštní pomůcku	234
9.2.4	Organizace a řízení	241
9.3	Sociální služby	242
9.3.1	Charakteristika a právní úprava	242
9.3.2	Okruh oprávněných osob	244
9.3.3	Příspěvek na péči	245
9.3.3.1	Podmínky nároku na příspěvek na péči	245
9.3.3.2	Výše příspěvku	247
9.3.3.3	Nárok na příspěvek a jeho výplatu	248
9.3.3.4	Povinnosti žadatele o příspěvek, oprávněné osoby a jiného příjemce příspěvku	249
9.3.4	Organizace a řízení	251
10.	kapitola – Sociální zabezpečení v Evropské unii	252
10.1	Úvodní charakteristika	252
10.1.1	Sociální zabezpečení v členských státech Evropské unie	253
10.2	Rovné příležitosti mužů a žen v sociálním zabezpečení	256
10.2.1	Rovné postavení mužů a žen v primárním právu	256
10.2.2	Rovné postavení mužů a žen v sekundárním právu	258
10.3	Koordinace sociálního zabezpečení v Evropské unii	259
10.3.1	Osobní a věcný rozsah nařízení	262
10.3.2	Hlavní principy koordinace	263
10.3.3	Spolupráce při koordinaci sociálního zabezpečení	267
10.4	Otevřená metoda koordinace	269

Přílohy	27
Resume	27
Literatura	28
O autorech	28
Věcný rejstřík	28